

Κείμενο 1

Ερωτικές Σχέσεις

Το απόσπασμα που ακολουθεί προέρχεται από το κεφάλαιο «Μορφές διαπροσωπικών σχέσεων» από το βιβλίο της Ε. Παπαδάκη – Μιχαηλίδη, Η σιωπηλή γλώσσα των συναισθημάτων. Εκδόσεις: Ελληνικά Γράμματα.

Η συντριπτική πλειοψηφία των ενηλίκων επιδιώκουν τη χαρά και την ευτυχία που προσφέρουν οι ερωτικές σχέσεις. Οι σχέσεις αυτής της μορφής χαρακτηρίζονται από το ότι αρχικά αναπτύσσονται με πολύ ταχύ ρυθμό, ενώ με την πάροδο του χρόνου ο ρυθμός της αύξησης του ερωτικού συναισθήματος μειώνεται. Στις ερωτικές σχέσεις επικρατούν συναισθήματα συμπάθειας και στοργής, μεγάλη οικειότητα, έντονο ενδιαφέρον και σεξουαλική έλξη μεταξύ των αλληλεπιδρώντων. Οι ερωτικές σχέσεις εντούτοις δεν κατακλύζονται πάντα από θετικά συναισθήματα.

Οι διαρκείς σκέψεις και οι έμμονες ιδέες για το υποκείμενο της ερωτικής έλξης συμβάλλουν επίσης στην αύξηση των συναισθημάτων πάθους. Έχει διατυπωθεί η άποψη ότι όσο περισσότερο σκεπτόμαστε κάποιο θέμα τόσο πιο ακραίες θέσεις διαμορφώνουμε γι' αυτό και διαπιστώνεται ότι, όσο περισσότερο οι ερωτευμένοι σκέπτονται τους συντρόφους τους, τόσο αυξάνεται το πάθος τους. Η αγάπη δυναμώνει τη σκέψη και η σκέψη την αγάπη. Με τον τρόπο αυτό συχνά η αγάπη μετατρέπεται σε πάθος και η σκέψη σε έμμονη ιδέα. Ο φαύλος αυτός κύκλος γίνεται εντονότερος, όταν οι σύντροφοι γνωρίζουν λίγο ο ένας τον άλλο ή όταν οι περιστάσεις κρατούν τους συντρόφους χωριστά.[...]

Πολλοί σημαντικοί ερευνητές των ανθρωπίνων αισθημάτων υποστηρίζουν ότι οι υπάρχουσες διαφορές μεταξύ του έρωτα και της φιλίας πηγάζουν από το γεγονός ότι ο έρωτας συνεπαίρνει και δραστηριοποιεί τη φαντασία. Στις ερωτικές σχέσεις, όμως, επειδή υπάρχει γρήγορη και σε μεγάλο βάθος εξέλιξη, δεν υπάρχει αρκετός χρόνος για την απαραίτητη προσαρμογή στις προσωπικότητες των δύο ερωτευμένων. Το αποτέλεσμα είναι η δημιουργία συχνών έντονων συγκρούσεων, διαφωνιών και απογοητεύσεων. Αν μάλιστα ληφθεί υπόψη ότι οι ερωτευμένοι πολλές φορές εξαρτώνται σχεδόν απόλυτα και αποκλειστικά ο ένας από τον άλλον, τότε γίνεται κατανοητό το πάθος και η ένταση των συγκρούσεων και των απογοητεύσεων τις οποίες βιώνουν. Μερικές φορές, όμως, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια της εφηβικής ηλικίας, η ένταση του πάθους και των συγκρούσεων στις ερωτικές σχέσεις οδηγεί στην απελπισία, και σε ακραίες περιπτώσεις μπορεί να οδηγήσει και σε αυτοκτονικές τάσεις. Έντονες συγκρούσεις δημιουργούνται, επίσης, όταν υπάρχουν ισχυρή αλληλεξάρτηση και υψηλές μη ρεαλιστικές προσδοκίες στο ζευγάρι.

Κείμενο 2

Μόνο γιατί μ' αγάπησες

Ποίημα της Μ. Πολυδούρη από την ποιητική συλλογή «Οι τρίλιες που σβήνουν» του 1928, σύμφωνα με την ανθολόγηση του Μανόλη Αναγνωστάκη, Η Χαμηλή φωνή, Νεφέλη, 1990)

Δεν τραγουδώ, παρά γιατί μ' αγάπησες
στα περασμένα χρόνια.
Και σε ήλιο, σε καλοκαιριού προμάντεμα
και σε βροχή, σε χιόνια,
δεν τραγουδώ παρά γιατί μ' αγάπησες.

Μόνο γιατί με κράτησες στα χέρια σου
μια νύχτα και με φίλησες στο στόμα,
μόνο γι' αυτό είμαι ωραία σαν κρίνο ολάνοιχτο
κι έχω ένα ρίγος στην ψυχή μου ακόμα,
μόνο γιατί με κράτησες στα χέρια σου.

Μόνο γιατί τα μάτια σου με κύτταξαν
με την ψυχή στο βλέμμα,
περήφανα στολίστηκα το υπέρτατο
της ύπαρξής μου στέμμα,
μόνο γιατί τα μάτια σου με κύτταξαν.

Μόνο γιατί μ' αγάπησες γεννήθηκα
γι' αυτό η ζωή μου εδόθη
στην άχαρη ζωή την ανεκπλήρωτη
μένα η ζωή πληρώθη.
Μόνο γιατί μ' αγάπησες γεννήθηκα.

Μονάχα γιατί τόσο ωραία μ' αγάπησες
έζησα, να πληθαίνω
τα ονειράτά σου, ωραίες, που βασίλευσες
κι έτσι γλυκά πεθαίνω
μονάχα γιατί τόσο ωραία μ' αγάπησες.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Σε 50 – 60 λέξεις να παρουσιάσεις συνοπτικά τα βασικά χαρακτηριστικά των ερωτικών σχέσεων σύμφωνα με το Κείμενο 1.

Μονάδες 10

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Να βρεις πέντε διαρθρωτικές λέξεις, με τις οποίες επιτυγχάνεται η συνοχή στο εσωτερικό των δύο πρώτων παραγράφων του Κειμένου 1 (μονάδες 5). Ποια νοηματική σχέση πραγματώνει η καθεμία γλωσσικά ανάμεσα στις προτάσεις που συνδέει (μονάδες 5);

Μονάδες 10

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

1. «*Η συντριπτική πλειοψηφία των ενηλίκων επιδιώκουν τη χαρά και την ευτυχία που προσφέρουν οι ερωτικές σχέσεις συνήθως*»
2. «*Το έντονο επίπεδο διέγερσης συχνά δημιουργεί στους ερωτευμένους άγχος, αγωνία, ανασφάλεια και έμμονες ιδέες*»
3. «*Τα συναισθήματα αυτά ωστόσο είναι δυνατό να ενδυναμώσουν ακόμα περισσότερο την ένταση του ερωτικού συναισθήματος.*»
4. «*Πολλοί σημαντικοί ερευνητές των ανθρωπίνων αισθημάτων υποστηρίζουν ότι οι υπάρχουσες διαφορές μεταξύ του έρωτα και της φιλίας...*»

Να μετατρέψεις τη σύνταξη από ενεργητική σε παθητική (μονάδες 8). Ποια αλλαγή παρατηρείς μετά τη μετατροπή ως προς το ύφος λόγου (μονάδες 3); Πού αποδίδεται έμφαση πριν και πού μετά την μετατροπή (μονάδες 4);

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 30)

Σε ομιλία (300-350 λέξεων) που θα εκφωνήσετε σε σχολική εκδήλωση με θέμα την Αγάπη, να αναπτύξετε τη σημασία της για την ψυχική ισορροπία και τις διαπροσωπικές σχέσεις του ανθρώπου. Στη συνέχεια, να εξετάσετε τους παράγοντες που οδηγούν στη σύγχρονη κρίση της αγάπης.

Μονάδες 30

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 20)

A. Να σχολιάσετε τη χρήση του α' και β' ενικού προσώπου τόσο ως προς το νόημα όσο και ως προς το ύφος του κειμένου. (μονάδες 10)

B. Να εντοπίσετε ποια σχήματα λόγου αξιοποιούνται στον στίχο 8 «μόνο γι' αυτό είμαι ωραία σαν κρίνο ολάνοιχτο» και στον στίχο 9 «κι έχω ένα ρίγος στην ψυχή μου ακόμα» και να αναφέρετε τη λειτουργία τους τόσο ως προς το νόημα όσο και ως προς το ύφος του κειμένου. (μονάδες 10)

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ 4

Ποια είναι η συναισθηματική κατάσταση του ποιητικού υποκειμένου στο Κείμενο 2; Τη θεωρείς δικαιολογημένη; Να παρουσιάσεις τις απόψεις σου σε ένα κείμενο 120 -150 λέξεων.

Μονάδες 15

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ 24

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ) Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1ου ποερώτημα (μονάδες 10)

Το ερωτικό συναίσθημα αναπτύσσεται με ταχύτητα και με την πάροδο του χρόνου εξασθενεί. Συνδυάζει τη συμπάθεια, τη στοργή και την έλξη προς τον άλλο, αλλά προκαλεί και εμμονές και πάθη. Ο έρωτας παρασέρνει και εξανεμίζει τη λογική αστραπιαία, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται συγκρούσεις και απογοητεύσεις, συχνά με ακραία κατάληξη, ιδίως στην εφηβική ηλικία ή σε ειδικές περιπτώσεις αλληλεξάρτησης και υπερβολικών προσδοκιών.

2ο υποερώτημα (μονάδες 10)

ενώ: αντίθεση

εντούτοις: αντίθεση

επίσης: προσθήκη

γι' αυτό: αίτιο – αποτέλεσμα

όταν: χρονική σχέση (προϋπόθεση)

3ου ποερώτημα (μονάδες 15)

1. Η χαρά και η ευτυχία που προσφέρονται από τις ερωτικές σχέσεις συνήθως επιδιώκονται από την συντριπτική πλειοψηφία των ενηλίκων.

2. Άγχος, αγωνία, ανασφάλεια και έμμονες ιδέες δημιουργούνται συχνά στους ερωτευμένους από το έντονο επίπεδο διέγερσης.

3. Η ένταση του ερωτικού συναίσθηματος είναι δυνατό, ωστόσο, να ενδυναμωθεί από τα συναισθήματα αυτά.

4. Από πολλούς σημαντικούς ερευνητές των ανθρωπίνων αισθημάτων υποστηρίζεται ότι οι υπάρχουσες διαφορές μεταξύ του έρωτα και της φιλίας ...

Το ύψος μετά την μετατροπή γίνεται πιο σοβαρό και επίσημο, απρόσωπο.

Πριν τη μετατροπή αποδίδεται έμφαση στο Υποκείμενο, ενώ μετά τη μετατροπή στην ενέργεια του υποκειμένου, δηλαδή στην πράξη –γεγονός.

βασιστεί στα προσωπικά του/της βιώματα και εμπειρίες.

ΘΕΜΑ 2

Αξιότιμοι εκπαιδευτικοί, αγαπητοί συμμαθητές και φίλοι,

Ως εκπρόσωπος του σχολείου μας, σας καλωσορίζω στη σημερινή εκδήλωση που πραγματοποιείται στον χώρο του σχολείου μας και είναι αφιερωμένη σε μια διαχρονική και πανανθρώπινη αξία: την αγάπη. Η παρουσία σας εδώ σήμερα αναδεικνύει το ενδιαφέρον σας για σοβαρά ζητήματα που αφορούν όλους μας. Όσα θα αναφερθούν στη συνέχεια σας αποτελέσουν τροφή για σκέψη και αφετηρία γόνιμου διαλόγου, με στόχο την προσωπική και συλλογική μας ευημερία.

Η αγάπη αποτελεί βασική ανθρώπινη ανάγκη, καθώς τροφοδοτεί συναισθηματικά το άτομο και συμβάλλει καθοριστικά στη διαμόρφωση της προσωπικότητάς του. Από τα πρώτα χρόνια της ζωής, η αγάπη που λαμβάνει το παιδί από το οικογενειακό του περιβάλλον θέτει τα θεμέλια της αυτοεκτίμησης, της εμπιστοσύνης στον εαυτό του και στους άλλους, αλλά και της μελλοντικής ψυχικής του υγείας. Παράλληλα, σε κάθε στάδιο της ζωής, η αγάπη λειτουργεί ως συνδετικός κρίκος στις διαπροσωπικές σχέσεις, καλλιεργεί τη στοργή, τον σεβασμό και την αφοσίωση και ενισχύει τη συναισθηματική νοημοσύνη του ανθρώπου.

Ωστόσο, στη σύγχρονη εποχή η αγάπη φαίνεται να διέρχεται κρίση. Οι γρήγοροι ρυθμοί ζωής, ο έντονος ατομικισμός και η υπερβολική προσήλωση στην επιτυχία και την υλική ευημερία περιορίζουν τον χρόνο και τη διάθεση για ουσιαστική επικοινωνία. Επιπλέον, ο φόβος της απόρριψης, η ανασφάλεια και η επιφανειακή χρήση της τεχνολογίας οδηγούν συχνά σε αποξένωση και αδυναμία βαθιάς συναισθηματικής σύνδεσης.

Οι συνέπειες αυτής της κρίσης είναι εμφανείς τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Ο άνθρωπος βιώνει μοναξιά, συναισθηματικό κενό και ανασφάλεια, ενώ η κοινωνία γίνεται πιο ψυχρή, λιγότερο αλληλέγγυα και περισσότερο επιρρεπής σε συγκρούσεις. Η απουσία αγάπης οδηγεί στον φόβο και στον εγωκεντρισμό, υπονομεύοντας την κοινωνική συνοχή.

Κλείνοντας, όλα όσα εκτέθηκαν αποτελούν μια πρώτη αποτύπωση της σημασίας της αγάπης και της κρίσης που αυτή βιώνει στη σύγχρονη κοινωνία. Αναμένουμε και τις δικές σας σκέψεις και εκτιμήσεις για την ολόπλευρη πραγμάτευση του θέματος, ευελπιστώντας ότι ο εποικοδομητικός διάλογος θα συμβάλει στη διαμόρφωση μιας κοινωνίας πιο ανθρώπινης και στην ευημερία όλων μας.

ΘΕΜΑ 3Α

Χρήση α' και β' ενικού προσώπου (νόημα & ύφος)

Το α' ενικό πρόσωπο εκφράζει την εσωτερική φωνή του ποιητικού υποκειμένου και αποκαλύπτει τον απόλυτα εξομολογητικό χαρακτήρα του ποιήματος. Το β' ενικό απευθύνεται στον αγαπημένο, ο οποίος λειτουργεί ως το κέντρο ύπαρξης της ποιήτριας. Έτσι, η αγάπη δεν παρουσιάζεται ως παρελθοντικό γεγονός αλλά ως ζωντανή, ενεργή παρουσία. Ψυχολογικά, η επιλογή αυτή δημιουργεί έντονη οικειότητα, λυρισμό και συναισθηματική αμεσότητα.

ΘΕΜΑ 3Β

Σχήματα λόγου στους στίχους 8–9

- «**ωραία σαν κρίνο ολόανοιχτο**»
→ Παρομοίωση: αισθητοποιεί την πνευματική και ψυχική άνθιση που προκαλεί η αγάπη, εξιδανίκευση, καθαρότητα, αγνότητα
Λειτουργία ως προς το υφος: έμφαση, ζωντάνια
- «**ρίγος στην ψυχή μου ακόμα**»
→ Μεταφορά: αισθητοποιεί τη συνεχιζόμενη εσωτερική συγκίνηση.
Λειτουργία ως προς το υφος: συναισθηματική ένταση, βιωματικότητα, φόρτιση, έμφαση, ζωντάνια.

ΘΕΜΑ 4

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΡΑΠΕΖΑΣ:

Στο πρώτο ερώτημα ο/η μαθητής/-τρια μπορεί να αναφέρει το ερωτικό συναίσθημα που εμπνέει το ποιητικό υποκείμενο, καθώς η ανάμνησή του γίνεται η αιτία καλλιτεχνικής έκφρασης (1η στροφή). Τραγουδά κάθε εποχή και νιώθει όμορφη σαν λουλούδι, ενώ συγκλονίζεται η ψυχή της μόνο και μόνο στην ανάμνηση της επαφής που είχε με τον σύντροφό της (2η στροφή). Νιώθει να αυτοπραγματώνεται και να δικαιώνεται η ύπαρξή της μόνο και μόνο επειδή το βλέμμα του την διαπέρασε (3η στροφή), ενώ η αγάπη που της χάρισε την έκανε να νιώθει ολοκληρωμένη και πλήρης (4η στροφή). Αισθάνεται,

τέλος, πως έζησε μόνο για να πληθαίνει τα όνειρα του συντρόφου της και να τον κάνει ευτυχισμένο, ενώ την ίδια στιγμή αισθάνεται να εξοικειώνεται με την ιδέα του θανάτου, ως μια φυσική κατάληξη (5η στροφή).

Στο δεύτερο ερώτημα ο/η μαθητής –τρια μπορεί να εκφραστεί πιο ελεύθερα και να

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ (ΤΥΠΟΥ Γ ΛΥΚΕΙΟΥ)

Συναισθηματική κατάσταση του ποιητικού υποκειμένου (120–150 λέξεις)

Το ποιητικό υποκείμενο βιώνει έναν βαθύ, απόλυτο και σχεδόν μοιραίο έρωτα, ο οποίος προσδίδει νόημα στην ύπαρξή του. Η αγάπη παρουσιάζεται ως η μοναδική αιτία ζωής, ομορφιάς, δημιουργίας και αυτοπραγμάτωσης. Το ποιητικό υποκείμενο βιώνει έναν απόλυτο έρωτα, ο οποίος καθορίζει ολοκληρωτικά την ύπαρξή του. Η συνεχής **επανάληψη** του στίχου που αποτελεί και τον **τίτλο** «Μόνο γιατί μ' αγάπησες» τονίζει ότι η αγάπη αποτελεί τη μοναδική αιτία ζωής, αυτογνωσίας και δημιουργίας. Η χρήση **α' και β' ενικού προσώπου** «τραγουδώ / αγάπησες» ενισχύει την αίσθηση άμεσης ερωτικής επικοινωνίας και συναισθηματικής εγγύτητας. Παράλληλα, οι **μεταφορές** («ρίγος στην ψυχή») και οι **εικόνες της φύσης** (ήλιος, καλοκαίρι, βροχή, χιόνια) αποδίδουν με έμφαση τη διάρκεια και το βάθος του βιώματος, δείχνοντας ότι η αγάπη διαπερνά όλο τον χρόνο και όλες τις φάσεις της ζωής. Η **υπερβολή** («μόνο γιατί μ' αγάπησες γεννήθηκα») αποκαλύπτει την απόλυτη ταύτιση ύπαρξης και έρωτα, ενώ η **κυκλική δομή** του ποιήματος δημιουργεί αίσθηση πληρότητας αλλά και μοιραίας αποδοχής του τέλους. Το συναίσθημα είναι βαθιά συγκινητικό, αλλά ταυτόχρονα διαποτισμένο από μελαγχολία, καθώς η αγάπη αυτή ανήκει στο παρελθόν, όπως αποκαλύπτει η χρήση του **αορίστου** «αγάπησες». Η συναισθηματική αυτή κατάσταση είναι δικαιολογημένη στο πλαίσιο της ποιητικής εξομολόγησης, καθώς ο έρωτας βιώνεται ως υπαρξιακή ολοκλήρωση. Ωστόσο, μπορεί να προβληματίσει τον σύγχρονο αναγνώστη, επειδή η απόλυτη αυτοθυσία ενδέχεται να υποδηλώνει απώλεια προσωπικής αυτονομίας.

«Το/τα θέμα/τα προέρχεται και αντλήθηκε/αν από την πλατφόρμα της Τράπεζας Θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας που αναπτύχθηκε (MIS5070818-Τράπεζα θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Γενικό Λύκειο-ΕΠΑΛ) και είναι διαδικτυακά στο δικτυακό τόπο του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) στη διεύθυνση (<http://iep.edu.gr/el/trapeza-thematon-arxiki-selida>)»